

JUGOSLAVJANSKI
STENOGRAFI.

IZDAVATELJ I UREDNIK
ANT. J. BEZENŠEK.

Izdaje se vanki mesec 20. dne.

Redakcija i administracija:

v Petrinjskejoj ulici br. 21|365.

Stoji na celo leto 2 for. 50 n.,

na pol leta 1 for. 30 novč.

Rókopisi se ne vraćajo.

Stenografija i pedagogija.

VI.

O mnogostranom duševnom maru govorili smo obsirnije, nego li je to mnogi čitaoc očekivao, obsirnije, nego li naš zadatak svojom naravi iziskuje. Važnost toga motiva u intelektualnom kozmu u obće a u pedagogičnom napose bijaše nam jedino pred očima; jer, ako je zbilja čovjek „zadružno biće“ — kako veli Aristoteles —, onda on mora biti maran za okolinu svoju, ako naučni uzgoj neće da bude bezciljan i od realnoga života posve izoliran, onda on mora buditi duševni interes. Zato i je Herbart mnogostrani duševni mar smatrao kao kardinalnu točku za dedukciju naučnih predmetâ.

Za stenografiju rekosmo već, da ona svojim bićem goji spoznajni mar, i to najviše spekulativni a donekle i estetični. Tu tvrdnju nam je sada obrazložiti.

Empirički mar, komu je psihologički karakter konkretno pomišljanje, nije dostatan stenografiji. Ona ga može ciglim alfabetom zadovoljiti. Bez ikakva oklievanja valjalo bi indii u prvom razredu sriednjih učilištâ početi naukom stenografije, jer joj je učenik duševno posve dorasao. Osim toga bi se stenografijom kaligrafija vanredno poduprla, jer su stenografska slova većinom dielovi od pojedinih slová običnoga pisma. Nije moguće, da bi ona fina i radikalna rigoroznost, koja se kod stenografije opaža, mogla biti običnomu pismu indiferentna stvar. Poznavalac obojega pisma biti će proniknut tom istinom. Velika se pažnja mora glede tančine, debljine i položaja stenografskih slová posvetiti toj znanosti, a baš ta tri svojstva odlučan su faktor u kaligrafiji.

Pošto se baš u prvih dvih razredih sriednjih učilišta krasopis goji, neima u istinu boljega sredstva, da isti svoju sa-

vršenost postigne, nego-li je stenografija svojim prvim i drugim poglavjem. A kako se divno podudara treće poglavje — debatno pismo — sa spekulativnimi znanostmi dalnjih dvajuh razreda! Spekulativni mar prevagnuo je posve ovdje, a i debatnom pismu: ovo poglavje podupire jezično znanje, osobito sintaktično, a goji tiho, reč bi neopazice, logiku.

Nu stenografija goji i estetični mar. „Ukupni znakovi stenografije“, kako veli Schober, „osnivaju se na nekolicini geometričkih figurâ, koje su pako što poradi svoje točnosti, finoće i kićenosti, što poradi svoje prikladnosti, jer se dadu lahko i brzotočno spajati, mnogo umjetnije, a ipak jednostavnije od običnoga pisma. Stenografija indi pospješuje točnost, uzbudjuje smisao za liepo, uči upoznavati u jednostavnosti svestranost te oplemenjuje ukus.“

U svojoj savršenosti krije stenografija napokon i etičke elemente, jer stoji u službi istine, sliedeć sliedom govorenu rieč i bilježeć ju za vjekovita vremena.

Tako eto stenografija posve izcrpljuje spoznajni mar, i to je neuboriv dokaz njezine didaktične moći i sposobnosti. (Dalje.)

M. Vamberger.

Debatno pismo.

(Dalje.)

3. Kraćenje sufiksom i dočetnim glasom.

Ako ti se čini, da sufiks sam nije dovoljan za točno označenje pokraćene rieči, to stavi pred njega još dočetni glas koprjena. Ako se taj glas sastoji iz sastavljene konsonancije, dakle iz dvajuh samoglasa, to netreba uvijek oba bilježiti.

Iz I. diela stenografije dadu se po ovom načinu kraćenja raztumačiti pokrate za rieči: morati, narodan itd.

3. Kraćenje sè sufiksom i konečnim glasom.

Ako se ti zdi, da sufiks sam nij dosta za točno označenje pokraćene besede, stavi pred njega še korenov konečni glas. Ako ta glas postoji iz sastavljene konzonancije, torej iz dvuh samoglasov, nij treba zmirom oba bilježiti.

Iz I. dela stenografije daju se po tem načinu kraćenja raztolmačiti pokrate za besede: morati, naroden itd.

Komorne sigle: (*Vidi pril. str. 42.*) Filozofija, sistematično, ministerialno, individuum.

Pojedine rieči, uređene po abecednom redu s obzirom na dočetne glasove: *D.* Autodidakt, amendirati (-dovati), (arondirati), ekspedirati, revizija, elektromagnet. *G.* Geologija (i sve druge već u prijašnjoj točci pod *-gija* djelomice nabrojene rieči). *I.* Galimatias, asociacija. *L.* Apelirati, konstelacija; rieči na *-lac* (*lec*): prodavalac, bogomoljac itd.

R. Konferencija, ignorirati (ilustrirati, inspicirati), transferirati, koncentrično, promemorija. S. (Z). Geognozija, teosofija. T. administrativan, konjuktiv, legislativa, objektivno, subjektivan, -na, no; prerogativa, lokomotiva. V. Absolvirati, renovirati.

(Primjere vidi u prilogu str. 41.)

Prevod primjera.

U spiritusu moći je mrtve amfibije konservirati. Kad djak gimnaziju absolvira, upiše se na univerziteti. Moj prijatelj bio je za doktora filozofije promoviran. Za takovu ideju mora se propaganda djelati. Adjektiv je atribut substantiva. O tako jednostavnoj stvari netreba tako dugo debatirati. Ljubljanski kongres obdržavao se je g. 1821. U našem školskom programu je razprava o stenografiji. Uporaba sokratične metode zahtjeva mnogo razuma.

IV. Kraćenje skokom.

Ako se rieči, koja je pokraćena početkom ili sredinom svojom (pogl. I. i II.), pridoda sufixs, tada nastane kraćenje skokom. Dočetni se naime glas korjena preskoči. Ovakovo kraćenje olakša čitanje znamenito.

1. Kraćenje početkom rieči i sufixsom.

Ovaj način kraćenja preskače kadkada i nutarnji glas korjena. Iz „kraćenja rieči“ spadaju amo one sigle, koje se sastoje iz početnoga glasa rieči, ako im se kakav sufixs pridoda. N. pr. državni itd.

(Primere glej v prilogu str. 41.)

Prevod primerov.

V spiritusu moći je mrtve amfibije konservirati. Kadar dijak gimnaziju absolvira, upiše se na univerziteti. Moj prijatelj bil je za doktora filozofije promoviran. Za takovo ideju mora se propaganda delati. Adjektiv je atribut substantiva. O tako jednostavnej stvari nij treba tako dolgo debatirati. Ljubljanski kongres obdržaval se je l. 1821. V našem školskem programu je razprava o stenografiji. Uporaba sokratične metode zahteva mnogo razuma.

IV. Kraćenje sè skokom.

Ako se besedi, ki je pokraćena s početkom ali sè sredino svojo (pogl. I. i II.), pridoda sufixs, tedaj nastane kraćenje sè skokom. Konečni glas korenov se namreč preskoči. Takovo pokračivanje olakša čitanje znamenito.

1. Kraćenje s početkom besedij i sufixsom.

Ta način kraćenja preskače včasih tudi notranji glas korenov. Iz „kraćenja besedij“ spadajo simo one sigle, ki obstoje iz početnega glasa besede, ako se jim kakov sufixs pridoda. N. pr. državni itd.

Komorne sigle su iste kaošto u pogl. I. toč. 2., ako im se sufixs pridoda. (Vidi pril. str. 43.) Centralizacija, parlamentarično, dekretovati, itd.

Obično se pako uzimlje početni glas sa nutarnjim glasom skupa, te im se pridodaje sufiks. N. pr. *ljudmi* itd.

Navadno pak jemlje se početni glas z notranjim glasom skupaj ter jima se pridodaje sufiks. N. pr. *ljudmi* itd.

Komorne sigle: (*Vid. pril. str. 43.*) Majestetično, kazalište, gledališče, ministarstvo, (zakon), zakonik, Europejac, europejski, opozicionalac, jurističan, juridičan.

(*Primjere vidi u prilogu str. 43.*)

Prevod primjera.

On je prijatelj centralizacije. Kralj životinja stupa majestetično kroz šumu. Ravnatelj se je radi toga na ministarstvo obratio. Prodaja duhana i soli je monopol države. Evropska kultura širi se neprestano dalje po drugih djelovih svijeta.

2. Kraćenje sredinom rieči i sufiksom.

(*Primere glej v prilogu str. 43.*)

Prevod primerov.

On je prijatelj centralizacije. Kralj životinj stópa majestetično kroz šumo. Ravnatelj se je radi tega na ministerstvo obrnil. Prodaja duhana i soli je monopol države. Evropejska kultura širi se neprestano dalje po drugih delih sveta.

2. Kraćenje sè sredino besedij i sufiksom.

Komorne sigle: (*Vid. pril. str. 43.*) Stvari, stvarno.

Pojedine rieči: Dužnost, centrifugalan, konkurirati, (konzultirati, konstruirati), konkurencija, komuna, komunizam, kondukter, denuncirati, instruirati, insurgent (instrument), okupirati, okupacija, rezultat, eventualno, eventualiteta, hipotenuza.

(*Primjere vidi u prilogu str. 43.*)

Prevod primjera.

Tko svoje dužnosti točno obavlja, a nevidi pred sobom povoljnih rezultata, nesmije se toga plašiti, nego mora uztrajati. Konkurencija je konkurentom mila, a ne producentom, jer onda robi cijena pada. Konstrukcija akuzativa s infinitivom je u latinskom jeziku vrlo važna.

Konac etimologije. Ako se stenograf kod bilježenja govora drži pravila, da se imaju sve sastavljene rieči kratiti, to će

(*Primere glej v prilogu str. 43.*)

Prevod primerov.

Kdor svoje dolžnosti točno obavlja, a ne vidi pred seboj povoljnih rezultatov, ne sme se tega plašiti, nego mora uztrajati. Konkurencija je konkurentom mila, a neproducentom, ker ondaj robi cena pada. Konstrukcija akuzativa s infinitivom je v latinskem jeziku vrlo važna.

Konec etimologije. Ako se stenograf pri bilježenju govora drži pravila, da se imajo vse sestavljene besede kratiti,

doskora opaziti, da u mnogih slučajih samo obširnom pokratom nešto postigne, (to se naročito sbiva izza *po-*), a da i tada što zadobi, ako se predložna slovka, koja se dakako nikada izostaviti nesmije, i početni glas kojega kratkoga korjena medju sobom stopiti ili jedan u drugoga upisati dadu. Nadalje će opaziti, da kod nekih rieči netreba više vremena, ako im, mjesto da ih pokračuje, samo sufix izpusti. N. pr. To na stvari nije ništa promjen — = pro — nilo.

Svaki će i sam na to doći, da se one sastavljene rieči izpisuju, čijih jednoslovčani korjen imade jednostavan (nesastavljen) početni i dočetni glas. N. pr. potok, dopis, odmor itd. A pokrati se n. p. dopu(st).

To je dakle jedina a također ne svuda nuždna iznimka od glavnoga pravila: kratki sve sastavljene rieči.

opazil bode skoro, da v mnogih slučajih samo z obširno pokratom kaj pridobi, (to se posebno godi izza *po-*), pa da i tedaj pridobi, ako se predložna slovka, koja se seveda nikedar izpustiti ne sme, i početni glas kojega kratkega korena med seboj stopiti ali jedan v drugoga upisati dado. Nadalje bode opazil, da pri nekih besedah ne treba već časa, ako jim, namesto da jih pokračuje, samo sufix izpusti. N. pr. To na stvari nij ničesar promen — = pro — nilo.

Vsak bode tudi sam na to prišel, da se one sestavljene besede izpisuju, katerih jednoslovčani koren ima jednostaven (nesastavljen) početni i konečni glas. N. pr. potok, dopis, odmor itd. A pokrati se n. pr. dopu(st).

To je torej jedina, pa tudi ne povsod potrebna izjema od glavnega pravila: pokračuj vse sestavljene besede.

(Sliedi sintaksa.)

B u g a r s k a .

Stenogram nalazi se na str. 44. „priloga“.

(Konac.)

Za vlade cara Mihajla Borisa, koncem devetoga stoljeća, pokrstiše se Bugari, te nastojahu, da utemelje od Carigrada neodvisan bugarski patriarhat. Borisov mladji sin Simeun, koji je vladao od 888. do 927., bijaše najsilniji svih bugarskih careva. Za njegove vlade razširile su se medje države bugarske na jugu daleko u nutarnjost Tracije, na sjeveru do izvora Tise, na zapadu do današnje Srbije. Potukao je Bizantince, Srbe i Magjare, pribavio biskupu ohridskomu od pape Formoza dostojanstvo patriarha, a sebi priznanje naslova carskoga. G. 923. obsedao je Carigrad, i sjećajuć se smjelih osnova Krumovih spremao se, da osvoji Carigrad, i da utemelji jugoslavensku

državu. Nu sudbina tomu poduzeću ni sada nije bila mila. Simeun umre, još prije nego je mogao djelo svoje ovjenčati.

Za vreme Simeunovo stajase Bugarska na vrhuncu slave svoje, a poslie njega propadala je sve dublje i dublje, kaošto to vidimo već za Simeunova nasljednika Petra. Od Simeuna podjarmljeni Hrvati i Srbi digose se na oružje, Magjari spremahu se takodjer na rat, i car bugarski sklopi savez sa Bizantinci. Upliv bizantinski škodio je državi neizmjerne, a k tomu dodjoše još domaće svadje. Baš najsilniji vladari bugarski pogrešili su u tom, što nenastojahu o tom, da se sprijatelje sa ostalimi jugoslavenskim narodi, nego protivno da jih podjarme. Ovim načinom baš u odlučnom trenutku nije bilo nikakove sloge, nego se je porodila svadja, koja žalibože ni dandanas na štetu Slavenstva nije sasma izčeznula.

Magjari imadjahu sada na balkanskom poluotoku slobodnu ruku. Prvi put došli su u ono vrijeme onamo i Rusi pod knezom svojim Svjatoslavom. Napokon zavladao su u ovoj smutnji Bizantinci. Car Cimisceos protjera Ruse i prisili Bugarsku na podpunu odvisnost. Sinovi Petra idjahu kao taoci u Carigrad. Bojaru Samuilu podje doduše poslie smrti Cimiskove za rukom, da još za nekoliko vremena oslobodi Bugarsku; dapače država bila je sada glede veličine na najvišem stupnju, jer ratoborni Samuil osvoji ne samo sve podunavske zemlje, nego i današnju Crnogoru, Albaniju i Tesaliju, i razširi carstvo svoje do današnje Grčke. Nu skoro zatim sljedila je podpuna propast, jer se gospodstvo bugarsko nigdje nije bilo učvrstilo. Car Bazilij Bulgaroktonos sledjaše vojsci Samuilovoj, te osvoji silom i prevarom skoro sve Samuilove zemlje. Samuil potukao je doduše kod Zofije još jedan put Bazilija, te ga skoro uhvatio u tiesnu ihtimanskom, u kojem je nedavno ruski general Gurko potukao Sulejmana i Chakir-pasu; nu ovaj oporavi se naskoro od svoga poraza, te oko god. 1000 podjarmi još jedan put cijeli balkanski poluotok istočno-rimskomu žezlu.

Tako je propalo starije carstvo bugarsko, kojega glavni grad Preslava bijaše 3 milje južno od Šumle.

Mladje carstvo bugarsko bješe utemeljeno tekar koncem 12. stoljeća sretnim ustankom Vlaha Asana, koji je omraženu vladu Bizantinaca opet odstranio, te se god. 1186. u Tirnovi ovjenčao carskom krunom. Oko god. 1199. bijaše car Aleksij Komnenus III. prisiljen sklopiti mir sa carem Ivanom, nasljednikom Asana. Ivan, koji se je zvao gospodarom Bugara i Vlaha, dobio je od pape Inocenca III. kraljeve znakove i zaželjeno priznanje patriarha tirnovskoga kao samostalnoga crkvenoga vladara Vlaha i Bugara. Ivan bijaše takodjer pobjeditelj carstva latinskoga. Nesretnoga Balduina I. potukao je kod Drinopolja te ga dao u Carigradu ubiti. Nu uzprkos tomu bijaše

mladje carstvo bugarsko tako rekuć samo klient i saveznik silnije države srsbske, koje veliki car Dušan spremao se u četirnajstom stoljeću, da mačem oživotvori osnove Kruma i Simeuna. Nu i njega stigne smrt na putu u Carigrad. Kao saveznici srb-skoga cara Lazara podlegoše i Bugari 15. lipnja 1389. na Kosovu Turkom. Kad zatim 17. srpnja 1393. sultan Djelebi, sin Bajazidov, osvoji slavnu carsku prestolnicu Tirnovu, onda pre-stade sasvim sloboda bugarska. Od onoga nesretnoga vremena pak sve do novijeg vremena čulo se je jako malo o tom nevoljnom narodu. U borbi za slobodu, samostalnost i kulturu dignuo se je doduše višeputa na oružje, da sbaci težki jaram barbarski, nu — zahman. Surova sila turska uništila je svaki put ognjem i mačem sve njegove nade, dok ga napokon ne-davno bratski narod ruski neizbavi od groznoga robstva.

N—č.

D o p i s.

Iz Zagreba, 10. lipnja.

(Sa sveučilišta.) G. uredniče! Premda se je već par puta u Vašem listu govorilo o važnosti stenografije za sveučilišne slušatelje kao takove i o koristi, koju će uživati od te vještine u svom kašnjem stališu, to ipak mislim, da je bilo sve to odviše obćenito kazano, te se nije dovoljno uzeo obzir na naše okolnosti i na naše hrvatsko sveučilište, za koje sve ono u dvo- i trostrukoj mjeri valja.

Istina je — i to već pojam sveučilišta sobom donosi —, da ima na sveučilištu mjesta stenografiji, kaošto i svakoj drugoj znanosti. Pa radi toga i zbilja vidimo, da se ona predaje na mnogih sveučilištih.*) Ako uzmemo na um, da su to većinom njemačke univerze, gdje imade dosta tiskanih naučnih sredstva u dotičnom jeziku, tako da slušatelj nije vezan jedino na predavanja, nu ipak žele slušatelje što više u stenografiji naobraziti, — znajući, da to pospješuje napredak u inih znanostih —, zato nemogu pojmiti, kako da se na našem sveučilištu tako dugo na taj predmet nepomisli! — Bilo bi dakako željeti, da dodju slušatelji već s tim predmetom donekle upoznati na sveučilište, pa da se tu samo još usavrše.

To pako dotle nije moguće, dok nam se neće na svih srednjih školah stenografija predavati. A za to treba učitelja stenografije, koji se dakako drugdje usposobiti nemogu, nego na sveučilištu.

*) N. pr. na sveučilištu u Beču (prof. Schreiber i prof. Faulmann), u Pragu (prof. Krousky), u Gradcu (docent Wolf), u Budapešti (docent Marković), u Königsbergu (docent T. Heinrich), u Černovici (prof. dr. Junoviz i Eglauer) itd.

Uredn.

Ako se dakle u Hrvatskoj u obće kakva inicijativa od mjerodavne strane u tom pogledu poprimiti namjerava, mora biti prvi korak ustrojenje docenture za stenografiju na sveučilištu. A tu nevalja čekati i odgadjati od godine do godine; jer da taj predmet nije bogme posljednji među predmeti, koji imaju biti na sveučilištu zastupani, pokazuje n. pr. i to, što se na sveučilištu u Černovici, koje se je mnogo kasnije ustrojilo, nego li naše, stenografija odmah s početka predaje.

Ja sam dao time izraza mnijenju, koje vlada među ukaželjnim i za svestranom naobrazbom težećimi slušateljima hrv. sveučilišta, od kojih su nekolicina to već činom posvjedočila time, što su posli na gimnaziju slušati predavanja stenografije. Pa sada služeći se tom vještinom kod bilježenja predavanja jesu oni ujedno poticalom ostalim slušateljem, koji još nisu imali prilike usposobiti se u tom pravcu, te se i u njih probudjuje želja, upoznati se sa stenografijom.

—ć.

G l a s n i k .

† Josip R. Novotný, utemeljiteljni član društva Gabelsbergerskih stenografa u Pragu i česki spisatelj, umro je dne 14. svibnja u 48. godini svoje starosti. Djelovao je više godina kao vodja stenografskoga bureua u praškom sabornu. — Vječna mu uspomena!

C. kr. glavno vojničko zapovjedništvo, kao krajiška zemaljska oblast u Zagrebu, dalo je g. M. Babiću dozvolu za javna predavanja stenografije na građanskoj školi u Novogradiški.

Imenik naših p. n. abonentov.

(Nadaljevanje od l. 1877.)

A. Bender, učitelj u Tordineh. — M. Maravić, poslovođa dioničke tisk. u Zagrebu. — M. Lipold, rudarski uradnik u Lješak (na Koróškem). — F. Kranjc, pravnik v Gradeu. — Marko Došen u Sisku. — P. Teofil Bošnjak, franjevac u Baču (Ugarska). — Rok Merčun, bogoslovec v Ljubljani. — Ivan Ožegović, gimnazijalac u Zagrebu. — Drd. Nik. Gerdetz u Versecu. — Okrajna učit. knjižnica v Cerknici. — Miha Napotnik, duhovnik na Dunaju. — S. Gregorić, — Jos. Maligoj, bogoslovec v Gorici. — A. Kranjec, kaplan u Opatjem selu (v Primorju). — R. Maldini, djak u Zagrebu. — Dr. Fr. Kocuvan, lečnik v Samoboru. — J. Kotnik, učitelj v Mozirju. — J. Karlin, cand. prof. v Beču. — V. Žitnik, gimnazijalac v Novem mestu. — Iv. Latečki, — N. Spigelski, — J. Višošević, gimnazijalci u Zagrebu. — Sv. Vasiljević, svećenik u Utolici.

(Dalje.)

Prvo se polugodište svršuje. Molimo gg. abonente, da predplatu za sljedeće polugodište za vremena pošalju, a dužnike, da svoj dug što prije namire. Ujedno javljamo, da ćemo u sljedećem polugodištu „debatno pismo“ svršiti, te će tako s III. tečajem nauk o stenografiji biti kompletan.

Tiska C. Albrecht u Zagrebu.

Prilož listu.

Br. 6.

Teč. III.

Sprehod.

(S. Jenko.)

~ d' / o ~ d l
- h a ~ e l l e
e m p e r s
m e b , b a d l -

m e h o r p ,
j u r g ' s ,
r e m e r s
c o m t a d -

r e d e r
r o h e n ,
e r e s p e
e ~ g r a p e r -

s q ' h e l e ,
e e o ~ e p r ,
~ h a e c o n d
h e r e h e d t -

II.

202-

L^o, ml, el
 2h, y, (2f), 2b, (P), 2r, 2p (2f)
 2, 2, 2h, 2h-

201-

1/2 L^o - 2 1/2 p 2 h 2 p - 2 1/2
 2 2 2 - 2h 2h - 2 2 2 - 2 2
 2 2 2 2 2

202-

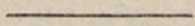
1, 2

201-

2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2
 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2, 2

201-

2 2 2 2 2 2 2 2 2 2
 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2
 2 2 2 2 2 2 2 2 2 2

Bugarska.

(127.)

ja e h e u u n e 9 0 f n f v l e d e
 h e h e n e o i q n - u g y o u n r ' a l e s s e
 e 9 2 7 ' n o 9 i h - j e a e y o y e i n p a n
 v v ' n e e u b n p e e e y u - v ' h p
 e - y e , 1 0 u n p e e n p r o e y n f . d u h
 n o y h o - o 9 2 3 o e h e e h y e u y p e d
 g o e e e h i - e h e p e - n e u l p h n
 d ~ v - u n e 7 2 5 ' a e e l -

j e u u n y e y e ~ d o e . e s p e
 ' e e = f / n e y u n y n o e r f - e e n e
 h i e e y e ~ y e , y e g e d ' n l h i o u s e h o
 h y - p y h e p e - e n e n . d e y y e e r l e f -
 v n o e a i n y ' f e d e o t o b e p
 n f e d n e - e n b v e h h u n e f
 a s n o ' n e y n p e n e e f e y ~ e d l e

y e y p d ~ u n e n y o l l e n - j e y
 o ~ u e ~ , p r n e d e d e - n n j a e o ~
 e h e - h e p e f o - h i n n e o p - o r f p

n p s d - la out yee 2 of son p e g n i
 c o l l i , e r e d e a h (= a) ~ n d b , d n
 e e n o e r e l e p e e y d e r w i k o , y f
 h e e e y e r h e - n o f o o ' n p h . o r e
 i ~ n e f f - h i s o r t n o o f f l o e l e o r
 - p a r o n e e f e - e n e e r e f f o h o
 l o r p , h o r n o u r e y o r a n n o r p
 o n - h e y , ~ e n o n o e e n l e r
 e e ' m e y h d u n o n e t h e r f f -

f ' n e b h i o n e e r e f o r e o v
 y e f e -
 e f h i o ' p a h n e 12 o f d e p a d o
 n ' y e e f e n e f o 1186 ~ h u y o l h e n -
 ~ 1199 ' h e r e n o 3 15 o u r v o d i e n o r e
 o - n o o ' g r e e r , a d e e ' e n n e f o
 n e l r ' y e r h e n y p h e n o o b a h a d i e
 a ' d n e h y - n e n o r h e ' r e e r e l o
 e s h i s ' - n e y p e y h i o B o n e , e h
 o n e e r e a h e y g e o s 14 o f e r h e p f o e
 n - n o n - ~ - h e d n 7 s h i - n e l p o o
 h e h e y , e 15 7 1389 ~ n o l l e r - n e f f
 17 a 1393 o f p e o u o e o y h e p e y h u y , e p e o

ou, - e s n d a r a e n e r b e ' n a l
 u e - u r y o u e o b l i t e o ' h u y e
 d f m u r , n f h - o y o l o f ' n , a r , e k
 e e e , e r s m y g p h e o r u . e d y .
 _____ u - l -

Hazad.

(Polski spisal J. Krasicki.)

u l e o z d e o o u e u d ' g f h f e r a -
 u o o r e n ' u e ' r e b e d - n ' e o ,
 n ' l l e u d f l a n u e r a l a l o ,
 " u p h ' y f m u d , u o ' e o n . v : e
 l l h e r u o o r d e y , l a e p f , l a s
 r o y r f - u : e e l e e r a o o , t u ' e
 3 o h u f r p f e a - a o v ' e . g r e e n
 u e t a k - "

a ' u f h u i t u f r y , " u e l l h e r o
 e y u d u r u , e y e u f - l a n e p r e
 u d e r u f l a o e , l r o y r o f , u n e u f
 - g u l u o u e l l , p h e t o r y f - o f u o f
 n d . l e ' e a l e r i b " l o r .

nubi p^o r^o n^o s^o d^o, ml^o s^o r^o d^o d^o,
 d^o d^o s^o s^o d^o f^o e^o g^o e^o u^o.

w^o d^o e^o - o^o b^o s^o p^o e^o n^o b^o e^o r^o,
 s^o d^o, d^o r^o s^o s^o f^o - o^o s^o d^o, r^o s^o d^o s^o
 q^o ~ s^o b^o s^o, "o^o m^o l^o m^o d^o s^o d^o s^o r^o d^o h^o
 e^o l^o s^o s^o e^o t^o s^o, "s^o l^o m^o d^o s^o d^o s^o r^o
 f^o - d^o r^o s^o s^o s^o y^o t^o s^o, "e^o v^o l^o m^o
 s^o p^o l^o s^o e^o r^o s^o r^o s^o t^o s^o r^o s^o.

Cviece klasične književnosti.

(Iz Cicerona.)

s^o d^o e^o s^o p^o t^o s^o e^o l^o h^o m^o l^o h^o a^o -
 s^o b^o s^o r^o s^o s^o s^o e^o s^o d^o -
 i^o ~ s^o b^o s^o f^o, i^o b^o s^o -
 s^o o^o s^o r^o s^o s^o e^o z^o e^o s^o d^o s^o e^o
 n^o t^o u^o -
 i^o o^o e^o, s^o o^o e^o e^o e^o n^o e^o s^o -
 i^o m^o l^o, i^o m^o l^o i^o s^o s^o s^o s^o -
 s^o o^o s^o s^o e^o i^o s^o -
 n^o s^o i^o s^o -
 a^o l^o s^o s^o, n^o s^o d^o: t^o u^o.

Kulturno-historične stvari.

<p> naj 5° naj 22° e 232 1'044' d, . e n° 2 2 no' L ~ 1" 672' - n 2 nph ~ a 3p d up. ~ nelt 1 P p 1° - 2° p l e - up 2 22 p 15" f - e k e 6 t " p - up e 276 222' 5 6 10" d - </p>	<p> 2 0 30° : 2 P 23 ven - e' lor 5 6, ~ ku u / 6, 1 2 e 15° ~, 1 6 f ~ 4 n - p - 22 22 2 d 10 26 22 - 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 </p>
--	---

<p> 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 - f 279 d - </p>	<p> f 22 22 22 22 22 e 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 ~ 22 22 22 22 22 </p>
--	---

<p> 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 </p>	<p> 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 22 </p>
---	---